

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 449/2023-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno v konaní o žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku z 5. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia, zastúpený v konaní o ústavnej sťažnosti zákonnou zástupkyňou, sa ústavnou sťažnosťou doručенou 7. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v napadnutom konaní vedenom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno (ďalej len „úrad práce“) označenom v záhlaví tohto uznesenia.
2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ podal úradu práce prostredníctvom svojej zákonnej zástupkyne – matky 5. októbra 2022 žiadosť o poskytnutie peňažného príspevku.
3. Na žiadosť zákonnej zástupkyne sťažovateľa z 12. júna 2023 úrad práce podaním č. k. KN1/OPPNKAPČ/SOC/2023/34129, KN1/OPPNKAPČ/SOC/2023/10826 z 15. júna 2023 zákonnú zástupkyňu informoval, že predmetná žiadosť je v štádiu riešenia, pričom bude posúdená po vypracovaní lekárskeho posudku posudkovým lekárom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta, že z dôvodu rôznych obmedzení v jeho zdravotnom stave požiadal o schválenie príspevku na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, keďže jeho potreby sú v súčasnosti pokrývané len z poskytovanej pomoci v hmotnej núdzi. Úrad práce podľa sťažovateľa odsúva žiadosť z rôznych dôvodov, okrem iných aj z dôvodu pandémie spôsobenej ochorením Covid-19, pričom iné veci vybavuje prednostne.

5. Podľa sťažovateľa je vyjadrenie úradu práce z 15. júna 2023 formalistické a neobjektívne, keďže pandémia ochorenia Covid-19 už skončila a úrady vrátane posudkovej komisie už fungujú v bežnom režime.

6. Z uvedeného dôvodu navrhuje, aby ústavný súd konštatoval v postupe úradu práce v napadnutom konaní existenciu zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 2 688,80 eur alebo v inej schválenej sume. Súčasne požaduje, aby ústavný súd vyzval Centrum právnej pomoci na ustanovenie advokáta.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní úradu práce vo veci žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku z 5. októbra 2022.

8. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd poukazuje na požiadavku viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 660/2016).

9. S prihliadnutím na dosiaľ uvedené ústavný súd, berúc do úvahy sťažnostný petit tak, ako je formulovaný sťažovateľom, v ktorom chýba presné označenie konania, v ktorom sa zbytočné prietahy namietajú, konštatuje imperfektnosť návrhu na rozhodnutie vo veci. Uplatňujúc materiálny prístup k ochrane základných práv a slobôd, ktorý ústavný súd v konaniach o ústavných sťažnostiach uplatňuje, však berúc do úvahy ďalšie skutočnosti uvádzané sťažovateľom, z ktorých možno jednoznačne vyvodit' jeho nespokojnosť s postupom úradu práce v konaní vo veci žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku z 5. októbra 2022, ako aj identifikovať namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ústavný súd ustálil predmet konania o ústavnej sťažnosti tak, ako to vyplýva zo záhlavia tohto uznesenia.

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa následne predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2

zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity. Samotná ústava tak rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd; zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010), a ako nástroj ochrany základných práv a slobôd nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci. Z konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody iba za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku dostupného fyzickej alebo právnickej osobe a že ju neposkytuje žiaden iný orgán Slovenskej republiky (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99).

12. Pre posúdenie veci je podstatné to, že podľa § 6 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy podrobnejšie upravujú § 242 až § 251 SSP. Z § 242 ods. 1 SSP pritom jednoznačne vyplýva, že žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní a žalobou sa domáhať aj primeraného finančného zadost'učinenia vzniknutého v dôsledku nečinnosti orgánu verejnej správy.

13. Z uvedených ustanovení Správneho súdneho poriadku vyplýva, že na ne možno v plnom rozsahu aplikovať judikatúru ústavného súdu uplatňovanú do účinnosti Správneho súdneho poriadku podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), v ktorej sa ústavný súd vyjadril aj k problematike prietahov v konaní pred orgánmi verejnej správy. V uznesení č. k. III. ÚS 317/04 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 133/2004) ústavný súd konštatoval: „*Prostredníctvom ustanovenia § 250t Občianskeho súdneho poriadku poskytuje zákonodarca fyzickým osobám a právnickým osobám právnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach pred orgánmi verejnej správy, pokiaľ tieto nekonajú bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že sú v konaní nečinné.*“ Judikatúra ústavného súdu tak vzhľadom na subsidiaritu jeho právomoci vylučuje, aby ústavný súd poskytoval ochranu namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom orgánov verejnej správy (m. m. IV. ÚS 248/2018, II. ÚS 392/2019, II. ÚS 470/2020, I. ÚS 14/2021).

14. Sťažovateľ, ktorého ústavná sťažnosť smeruje proti postupu úradu práce, ktorý je nepochybne orgánom verejnej správy (m. m. II. ÚS 645/2013), bol (a je) oprávnený v čase trvania tvrdeného zásahu domáhať sa ochrany svojich práv na príslušnom správnom súde na základe žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa prvej hlavy štvrtej časti Správneho súdneho poriadku. K žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 242 až § 251 SSP ako účinnému prostriedku nápravy sa už ústavný súd vyjadril v uznesení č. k. I. ÚS 64/2021-36 z 23. februára 2021, v ktorom uviedol, že na rozdiel od konania proti nečinnosti podľa predchádzajúcej právnej úpravy (§ 250t a § 250u OSP) konanie o žalobe proti nečinnosti pred správnym súdom neskončí vyhovením žaloby, ale až odstránením nečinnosti, ktoré je žalovaný orgán verejnej správy povinný preukázať správnomu súdu v určenej lehote. Je tak povinný urobiť zaslaním vydaného rozhodnutia, opatrenia alebo oznámenia o vykonanom úkone, prípadne o začatí administratívneho konania v určenej lehote správnomu súdu (§ 250 ods. 1 druhá veta SSP). V uznesení č. k. II. ÚS 470/2020-10 z 22. októbra 2020 ústavný súd tiež zdôraznil, že prostriedok nápravy možno považovať za účinný vtedy, ak je schopný predísť porušeniu práva alebo jeho pokračovaniu (v kontexte posudzovaného prípadu, ak je schopný urýchliť konanie) alebo ak poskytne adekvátne odškodnenie (pozri napr. Balogh a ďalší proti Slovensku, bod 50).

15. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku, resp. s čl. 2 SSP). Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpá všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018). Rozhodovanie o nečinnosti orgánov verejnej správy, a teda aj o ochrane základných a iných práv, porušenie ktorých môže byť dané nečinnosťou správneho orgánu, je zverené všeobecným súdom v rámci správneho súdnictva (m. m. I. ÚS 400/2012, II. ÚS 462/2020, I. ÚS 14/2021, I. ÚS 299/2023).

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil, tým menej preukazoval, že podľa prvej hlavy štvrtej časti Správneho súdneho poriadku žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy podal a tým vyčerpал právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho práv alebo právom chráneným záujmov, resp. že právny prostriedok nevyčerpал z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Za týchto okolností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu